

Jordbruksforhandlingene 2013

Sluttprotokoll fra forhandlingsmøte 15. mai mellom staten og Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag

1 Avtalemessige forutsetninger

Partene viser til Regjeringens politiske plattform, Stortingets behandling av Meld. St. 9 (2011-2012) *Landbruks- og matpolitikken – Velkommen til bords* og Stortingets behandling av jordbruksoppgjøret i 2012. Jordbruksavtalen for 2013-2014 er basert på dette grunnlaget.

Den inngåtte jordbruksavtalen omfatter:

- målpriser for perioden 1. juli 2013 – 30. juni 2014
- bevilgninger over statsbudsjettet, kapittel 1150 og 4150 for kalenderåret 2014
- omdisponeringer innenfor budsjettet for 2013
- andre bestemmelser som framgår av denne protokollen

Avtalen er basert på prognoser for kalenderåret 2014, for endringer i inntekts- og kostnadsposter som ikke er avtalebestemt, jf. tabell 2.1. Partene viser videre til utredningene fra Budsjettnemnda for jordbruket og konstaterer at inntektsutviklingen i jordbruket t.o.m. 2013 er i tråd med forutsetningene i tidligere oppgjør og avtalesystemets bestemmelser om jordbrukets økonomiske ansvar for overproduksjon.

2 Økonomisk ramme og fordeling

Partene er enige om en ramme for avtalen på 1 270 mill. kroner med grunnlag i prognoser for utviklingen i viktige indikatorer som vist i tabell 2.1.

Tabell 2.1 Oppbygging av økonomisk ramme for avtalen, mill. kroner.

	Grunnlag			
	Mill. kr	Volum	Pris	Mill. kr
0. Markedsinntekter utenom avtalen	28 377	0,75 %	2,7 % ¹⁾	450
1. Driftskostnader	18 253	0,25 %	1,9 %	390
2. Kapitalslit og leasing	7 480			215
3. Normalisert realrentekostnad	1 493			245
4. Redusert arbeidsforbruk	11 849	-4,0 %	3,9 %	-30
A. Sum, forutsatt lik prosentvis vekst som andre grupper				370
B. Nivåheving i 2014 ut over lik prosentvis vekst				900
SUM, ramme, mill. kr.				1 270

1) Det er forutsatt 2,7 pst. prisøkning i gjennomsnitt for sektorer uten målpris, som utgjør om lag 1/3 av markedsinntektene.

Partene er enige om en finansiering av rammen som vist i tabell 2.2. Det gjennomføres målprisøkninger fra 01.07.2013 med en årsvirkning på 580 mill. kroner. Bevilgningene til

gjennomføring av jordbruksavtalen økes med 500 mill. kroner i 2014. Rammen og forutsetningene i tabell 2.1 gjør at utnyttningen av jordbruksfradraget vil øke med om lag 140 mill. kroner.

Tabell 2.2 Finansiering av rammen, mill. kroner.

	Mill. kroner
Endring i målpriser fra 01.07.13	580
Endret bevilgning på kap. 1150 i 2014	500
Overførte midler fra 2012	50
Endret verdi av jordbruksfradraget	140
SUM ramme med inntektsvirkning i 2014	1 270

Rammen gir grunnlag for en inntektsvekst på vel 10 ½ pst., eller vel 31 000 kroner per årsverk i 2014, i forhold til 2013 før oppgjør, når verdien av jordbruksfradraget er inkludert.

Deler av rammen får inntektseffekt allerede i 2013. Inkludert verdien av jordbruksfradraget økes inntektsnivået i 2013 med om lag 4 pst., eller vel 11 000 kroner per årsverk, dersom økningene i målpriser realiseres fullt ut fra 1. juli og ytterligere om lag 20 000 kroner per årsverk i 2014.

Partene er enige om å omdisponere 76,1 mill. kroner ledige midler på følgende måte i 2013:

- 63,3 mill. kroner disponeres til prisnedskrivning til norsk korn fra 01.07.2013, (post 73.19)
- 12,8 mill. kroner tilføres Landbrukets utviklingsfond (post 50.11)

Tabell 2.3 viser beregnet utslag av avtalen på referansebrukene, inkl. de pris- og kostnadsendringer som er lagt til grunn for vurdering av rammen. Partene viser til at det for svin og egg ligger økte inntektsmuligheter ved bedret markedsbalanse i 2014. For melk vil bedre fett-/proteinbalanse kunne gi lavere omsetningsavgift og større inntektsvekst enn tabellen viser.

Tabell 2.3 Beregnet helårvirkning på referansebrukene av pris- og tilskuddsendringer, og endring inkl. anslåtte pris- og kostnadsendringer til 2014. Kroner per årsverk¹⁾.

	Årsverk	2013 før oppgjør	Endring fra 2013 før oppgjør til 2014
1 Melk og storfe, 22 årskyr	1,94	311 800	30 300
2 Korn, 336 daa	0,41	121 300	53 800
3 Sau, 151 vinterfôra	1,23	238 700	23 800
4 Melkegeit, 107 årsgeiter	1,79	357 600	20 000
5 Svin og korn, 46 avlssvin	1,67	236 800	-6 900
6 Egg og planteprodukter, 7200 høner	1,66	391 100	-10 600
7 Poteter og korn, 119 daa poteter	1,50	342 900	52 500
8 Ammeku/storfeslakt, 28 ammekyr ²⁾	1,23	261 500	31 600
9 Frukt/bær og sau, 49 daa frukt	1,84	289 000	12 800
10 Fjørfekjøtt og planteprodukter	1,06	356 800	3 800
11 Økologisk melk, 22 årskyr	1,96	342 700	23 600
12 Melk og storfe, 13 årskyr	1,61	271 800	22 300
13 Melk og storfe, 34 årskyr	2,31	335 100	35 900
14 Melk og storfe, 50 årskyr	2,51	345 100	39 100
15 Melk og storfe, 25 årskyr Østl. flatbygder	1,99	341 600	33 700
16 Melk og storfe, 20 årskyr Østl. andrebygder	1,87	330 500	30 500
17 Melk og storfe, 33 årskyr Jæren m.m.	1,98	352 700	41 800
18 Melk og storfe, 19 årskyr Agder/Rogaland	1,80	294 800	29 500
19 Melk og storfe, 21 årskyr Vestlandet	1,92	291 700	29 000
20 Melk og storfe, 24 årskyr Trøndelag	2,04	302 800	31 000
21 Melk og storfe, 21 årskyr Nord-Norge	1,96	306 000	26 400
22 Korn, 233 daa, Østlandet	0,33	-15 300	44 000
23 Korn, 686 daa, Østlandet	0,64	295 700	68 900
24 Korn/svin, 23 avlssvin Trøndelag	1,04	294 400	6 700
25 Sau. 139 vinterfôra, Vestlandet	1,22	216 400	22 200
26 Sau. 157 vinterfôra, N-Norge	1,18	321 800	25 200
27 Sau. 258 vinterfôra, landet	1,62	300 300	24 300
28 Samdrift melk 43 kyr, landet	2,69	367 300	38 900

1) Fullt utslag i 2014 inkl. samme pris- og kostnadsutvikling fra 2013 til 2014 som lagt til grunn for rammen, inkl. endret verdi av jordbruksfradraget.

2) Utslaget på referansebruk 8 vil være noe større enn det som fremkommer i tabellen pga. innføring av kvalitetstilskudd storfeslakt og at kjøttfe har en større andel slakt i kategorien O og bedre.

3 Næringsmiddelindustrien

Partene legger vekt på at næringsmiddelindustriens konkurransekraft skal ivaretas. Med grunnlag i forbruksprognoser, økes bevilgningen til råvareprisordningen (post 70.12) med 37 mill. kroner. Målprisen på matkorn økes med 20 øre per kg. Prisnedskrivningstilskuddet til alt norsk korn økes med 8 øre per kg. Matkorntilskuddet legges om, slik at tilskuddet bare utbetales til norsk korn. Samtidig økes bevilgningen slik at satsen økes med 12 øre per kg til 26 øre per kg. Matkorntilskuddet trekkes fra i tollkalkylen slik at råvarekostnaden blir om lag den samme uavhengig av om matkornet er norsk eller importert. Totalt blir dermed prisen på matkorn til mel uendret.

4 Næringsutvikling

Partene er enige om at Landbrukets utviklingsfond (LUF) tilføres 12,8 mill. kroner gjennom omdisponering av midler i 2013, og at bevilgningen til fondet økes med 38 mill. kroner til 1 196,7 mill. kroner i 2014, etter at engangsbevilgningen på 275 mill. kroner av bevilgningen for 2013 er tatt ut. Videre er partene enige om å endre innvilgningsrammene for ulike ordninger slik det fremgår av tabell 4.1. Partene er enige om at samlet innvilgningsramme for LUF økes med 38 mill. kroner i 2014.

Partene legger til grunn at faglagene skal ha reell innflytelse på utforming av de regionale strategiene og innretningen av BU-midlene. Strategiene fastsettes av fylkesmannen etter samråd med fylkeslagene til Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Tabell 4.1 Innvilgningsramme for LUF, mill. kroner

	2013	2014	Endring 2014-2013
Matmerk ¹	52,0	56,0	4,0
Rekruttering, likestilling og kompetanse i landbruket ²	26,0	26,0	0
Fylkesvise bygdeutviklingsmidler			0
<i>Bedriftsrettede midler³</i>	508,0	528,0	20,0
<i>Utviklings- og tilretteleggingsmidler</i>	60,0	67,0	7,0
Sentrale bygdeutviklingsmidler			0
<i>tilskuddsmidler til nasjonale prosjekt (IN)</i>	8,0	8,0	0
<i>omdømmemidler (LMD)</i>	9,0	9,0	0
Områderettet innsats ⁴	7,0	13,0	6,0
Utviklingsprogram for lokalmat og grønt reiseliv ⁵	70,0	66,0	-4,0
Bioenergiprogrammet	22,0	25,0	3,0
Skogbruk	204,0	204,0	0
Helse- og utviklingstiltak sau og geit ⁶	17,0	19,0	2,0
Forskning	53,0	53,0	0,0
Midler til konfliktforebyggende tiltak jordbruk/reindrift	1,5	1,5	0
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	220,0	225,0	5,0
Investeringsstøtte til organisert beitebruk	11,0	11,0	0
Klima- og miljøprogram	18,0	18,0	0
Biogass	1,0	2,0	1,0
Støtte til verdensarvområdene og Utvalgte kulturlandskap	11,0	11,0	0
Spesialrådgiving energi i veksthusnæringen	1,0	1,0	0
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk ⁷	44,0	38,0	-6,0
SUM innvilgningsramme LUF	1343,5	1381,5	38,0
Rentestøtte	41,8	57,2	15,4
SUM innvilgningsramme inkl. rentestøtte	1385,3	1438,7	53,4

1) Økningen på 4 mill. kroner i 2014 er en konsekvens av forslag om flytting av midlene til kompetanseprosjektet *Markedstjenester til lokalmatprodusenter*, som hittil er blitt bevilget fra Utviklingsprogrammet for lokalmat og grønt reiseliv, samt etablering av en ny matkulturenhet i tilknytning til Matmerk.

2) Rekruttering, likestilling og kompetanse i landbruket omfatter i 2014 6 mill. kroner til Kompetanseprogrammet i landbruket (KIL) i regi av Matmerk, og 20 mill. kroner til fylkeskommunenes tilskuddsmidler til rekruttering, likestilling og kompetanseheving i landbruket.

3) For 2014 er 2 mill. kroner av foreslått økning øremerket til bioenergi.

4) Områderettet innsats omfatter i 2014 forslag om 3 mill. kroner til arktisk landbruk, 4 mill. kroner til Sameingets midler til næringsformål og 6 mill. kroner til en satsing på fjellandbruket, jf. omtalen under.

5) Reduksjonen på 4 mill. kroner i 2014 er en konsekvens av forslag om flytting av midlene til Matmerk til kompetanseprosjektet *Markedstjenester til lokalmatprodusenter*, som hittil er blitt bevilget fra Innovasjon Norges Utviklingsprogram for lokalmat og grønt reiseliv, samt etablering av en ny matkulturenhet i tilknytning til Matmerk. I 2014 avsettes 3 mill. kroner til nasjonale omdømmeprosjekter forvaltet av LMD.

6) For 2013 foreslås det i tillegg å avsette 7 mill. kroner fra omdisponerte midler til ordningen med kompensasjon for bortfall av tilskudd, jf. omtalen av utviklingstiltak for geit – Friskere geiter. Total ramme for 2013 blir dermed 24 mill. kroner. For 2014 er 15 mill. kroner av rammen satt av til ordningen med kompensasjon for bortfall av tilskudd, og 4 mill. kroner til oppfølging etc. av allerede sanerte besetninger.

7) Rammen til utviklingstiltak innen økologisk landbruk forvaltet av SLF foreslås økt med 1 mill. kroner. Det foreslås videre å flytte 7 mill. kroner til fylkesvise utviklings- og tilretteleggingsmidler. Av rammen på 38 mill. kroner skal 6 mill. kroner tildeles Norsk Landbruksrådgivning, jf. omtale av Norsk landbruksrådgiving i kap. 13, slik at SLF forvalter en total ramme på 32 mill. kroner. Rammeoverføringen på 6 mill. kroner av bevilgningen fra kap. 1150, post 50 til kap. 1150, post 77.13, tas i forbindelse med budsjettproposisjonen for 2014.

Stiftelsen Matmerk

Partene er enige om at samlet avsetning til Matmerk økes med 4 mill. kroner til 56 mill. kroner. Av økningen er 2 mill. kroner en konsekvens av forslag om flytting av midler til kompetanseprosjektet *Markedstjenester til lokalmatprodusenter*, som hittil er blitt bevilget til Matmerk fra Innovasjon Norges Utviklingsprogram for lokalmat og grønt reiseliv. I tillegg kommer en økning i avsetningen på 2 mill. kroner til etablering av en ny matkulturenhet i tilknytning til stiftelsen, som finansieres fra Utviklingsprogrammets tilskuddsordning for omdømmebygging som forvaltes av LMD. Det forutsettes at Fiskeri- og kystdepartementet bidrar med tilsvarende beløp. Hensiktsmessig tilknytningsform drøftes nærmere med styret i stiftelsen Matmerk. Til markedsføringen av Nyt Norge forutsettes det at øvrig finansiering er i tråd med forslaget til ny finansieringsmodell som er behandlet i styret til Matmerk.

Innenfor avsetningen opprettes en nasjonal database for lokalmatprodusenter. Utvikling av denne skal skje i samråd med Hanen og Bondens Marked.

Rekruttering, likestilling og kompetanse

Fylkeskommunene har ansvar og forvalter virkemidler for å styrke innsatsen innenfor området rekruttering, likestilling og kompetanseheving i landbruket. Midlene videreføres for 2014 med en ramme på 20 mill. kroner. KIL-midler videreføres med 6 mill. kroner i 2014.

Fylkesvise BU-midler

Partene er enige om å øke avsetningen til fylkesvise bygdeutviklingsmidler i 2014 med 20 mill. kroner til 528 mill. kroner. Økningen gjelder de bedriftsrettede midlene som Innovasjon Norge forvalter, og 2 mill. kroner av økningen på 20 mill. kroner er øremerket bioenergitiltak. Grensen for maksimalt tilskudd til investeringer økes fra 900 000 kroner til 1 mill. kroner, med unntak av Finnmark, Troms, Nordland og Namdalen der det ikke er slik øvre grense. Maksimal tilskuddsandel økes fra 30 pst. til 33 pst. av kostnadsoverslaget. Partene viser til den nasjonale føringen om at strategiene for vareproduksjonen må vurderes løpende mot markedsmuligheter og –utsikter. Det skal legges vekt på det tilgjengelige ressursgrunnet ved vurdering av investeringsstøtte. Partene er videre enige om at utlånsrammen for lån med rentestøtte videreføres med 1 000 mill. kroner i 2014, og at nivået for maksimal sats til rentestøtte videreføres på 4 pst.

Utviklings- og tilretteleggingsmidlene som Fylkesmannen forvalter økes med 7 mill. kroner til 67 mill. kroner. Økningen er en konsekvens av flytting av midler fra utviklingsmidler til økologisk landbruk, jf. omtalen av utviklingstiltak innen økologisk landbruk.

Sentrale bygdeutviklingsmidler

Ansvaret for midlene er delt mellom Innovasjon Norge og LMD. Partene er enige om følgende fordeling i 2014:

- 8 mill. kroner til nasjonale prosjekter forvaltet av Innovasjon Norge, herunder prosjekter innen Inn på tunet

- 9 mill. kroner til diverse utredninger, evalueringer, satsinger og prosjekter, herunder rekruttering til landbruksutdanning, forvaltet av LMD.

Inn på Tunet

Arbeidet med utarbeiding og oppfølging av Nasjonal handlingsplan skal gjøres i dialog med faglagene.

Områderettet innsats

Avsetningen av midler omfatter både midler til jordbruksformål forvaltet av Sametinget, samt midler til to ulike satsinger innen området innsats. Partene er enige om at satsingen på arktisk landbruk videreføres med 3 mill. kroner i 2014, og at avsetningen på 4 mill. kroner til Sametingets midler til næringsformål videreføres. Som videre ledd i en området innsats er partene enige om å avsette 6 mill. kroner årlig til en treårig satsing på fjellandbruket fra 2014. Satsingen avgrenses til to samarbeidsprosjekter som inkluderer seks fylker i fjellområdene; 4 mill. kroner til fylkene Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Oppland og Hedmark, og 2 mill. kroner til fylkene Buskerud og Telemark. Ett av fylkesmannsembetene i hvert samarbeidsprosjekt vil få et koordinerende ansvar for satsingen opp mot de øvrige nevnte fylkesmannsembetene, samt aktuelle fylkeskommuner, næringsorganisasjoner, kunnskaps- og kompetansemiljøer og ev. andre aktører. Satsingen må sees i sammenheng med Kommunal- og regionaldepartementets satsing rettet mot fjellområdene, og arbeidet med Nasjonal strategi for verdiskaping basert på natur- og kulturarven.

Utviklingsprogram for lokalmat og grønt reiseliv

Partene er enige om at den samlede rammen til Utviklingsprogrammet for lokalmat og grønt reiseliv reduseres med 4 mill. kroner til 66 mill. kroner i 2014. Reduksjonen skyldes etableringen av en ny matkulturenhet i tilknytning til Matmerk, som finansieres fra Utviklingsprogrammets tilskuddsordning for omdømmebygging som forvaltes av LMD. I tillegg flyttes 2 mill. kroner til prosjektet *Markedstjenester for lokalmatprodusenter* i regi av Matmerk.

Bioenergiprogrammet

Partene er enige om å øke avsetningen til Bioenergiprogrammet med 3 mill. kroner til 25 mill. kroner i 2014.

Skogbruk

Partene er enige om å videreføre avsetningen til skogbruk med 204 mill. kroner i 2014. Fordelingen av midlene mellom de ulike virkemidlene innen skogbruk, gjøres etter drøftinger mellom avtalepartene.

Partene viser for øvrig til Regjeringens forslag om en tiltakspakke for skog- og treindustrien i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2013.

Utviklingstiltak for geit – Friskere geiter

Partene er enige om at 2013 er siste året saneringsdelen av prosjektet Friskere geiter får støtte over jordbruksavtalen, og at prosjekteier har ansvar for å finansiere ferdigstillingen

av denne delen av prosjektet. Partene er enige om at det avsettes 4 mill. kroner i 2014 til prøvetaking, oppfølging og analyser i allerede sanerte besetninger. Kostnader utover dette, i 2014 og senere år, dekkes av prosjekteier. Partene er videre enige om en avsetning til kompensasjon for bortfall av produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ferie/fritid på 15 mill. kroner i 2014. Dette er i tråd med Statens landbruksforvaltnings (SLF) prognoser for forbruk over ordningen. SLF prognoserer at utbetalingen til kompensasjon for 2013 vil være totalt 11 mill. kroner. Partene er derfor videre enige om å avsette 7 mill. kroner fra omdisponerte midler i 2013 til kompensasjon for bortfall av produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ferie/fritid.

Fotråte – prosjekt Friske føtter

Mattilsynet har ansvar for å håndtere den aktuelle varianten av fotråte som en ordinær B-sykdom for å begrense smittespredning. Partene er enige om at udisponerte midler (tentativt 1-2 mill. kroner) kan benyttes til en ordning med kompensasjon til jordbruksforetak som sanerer smittede dyr og ev. tilgrensende tiltak i tråd med prosjektets formål. Prosjekteier Animalia vil fortsatt ha ansvar for å utforme og sikre tilfredsstillende administrering av ordningen.

Forskning

Partene er enige om å videreføre avsetningen til forskning med 53 mill. kroner i 2014. FoU-behov og utredningsoppgaver for å følge opp anbefalingene i rapportene *Økt norsk kornproduksjon*, *Økt storfekjøttproduksjon i Norge* og *Grønn vekst* skal særlig prioriteres. Partene peker spesielt på økt behov for kunnskap om løsninger som gir bedre lønnsomhet, samt ivaretagelse av bærekraft og styrket robusthet i produksjonen som følge av klimautfordringer.

Midler til konfliktforebyggende tiltak jordbruk/reindrift

Partene er enige om at avsetningen til konfliktforebyggende tiltak mellom jordbruk og reindrift i 2014 videreføres med 1,5 mill. kroner, og at forvaltningen av ordningen flyttes fra Innovasjon Norge til ett av fylkesmannsembetene fra 2014.

5 Miljø

Genetiske ressurser

Partene er enige om å øke satsen til bevaringsverdige storferaser med 200 kroner til 2000 kroner per dyr fra 2014. For å være berettiget tilskuddet blir det innført et tilleggskrav om at kyr innenfor ordningen må ha registrert kalving i løpet av de to siste årene.

Regionale miljøprogram (RMP)

Partene er enige om å øke rammen til RMP med 20 mill. kroner i 2014, fordelt på følgende måte:

- 10 mill. kroner til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel (Rogaland 8 mill. kroner, Hordaland 1 mill. kroner, Aust-Agder 0,5 mill. kroner og Vest-Agder 0,5 mill. kroner)
- 5 mill. kroner til fylker med setertilskudd

- 1 mill. kroner til ordningen beiteareal for kvitkinngås og kortnebbgås i Nord- Trøndelag.
- 4 mill. kroner fordelt på alle fylker

Miljøforvaltningen, i samarbeid med landbruksforvaltningen, vil revidere nasjonal forvaltningsplan for gås.

RMP skal forvaltes etter regelverket for ordningen og forvaltningsloven.

Tabell 5.1 Fylkesvis fordeling av midler til regionale miljøprogram for 2013 med utbetaling 2014.

Fylker	Mill. kr	Fylker	Mill. kr
Østfold	43,1	Rogaland	33,5
Akershus	53,4	Hordaland	21,0
Hedmark	44,2	Sogn og Fjordane	24,8
Oppland	55,8	Møre og Romsdal	18,3
Buskerud	23,4	Sør-Trøndelag	26,8
Vestfold	18,0	Nord-Trøndelag	30,4
Telemark	11,9	Nordland	19,9
Aust-Agder	4,3	Troms	9,7
Vest-Agder	6,7	Finnmark	3,3
		Sum post 74.19	448,5

Handlingsplan for redusert risiko ved bruk av plantevernmidler

Partene er enige om å øke avsetningen med 1 mill. kroner til 11 mill. kroner til post 77.15, Handlingsplan for redusert risiko ved bruk av plantevernmidler. Økningen er tiltenkt arbeid med overgang til elektronisk løsning for autorisasjonskursene. Innenfor avsetningen kan det brukes inntil 1,5 mill. kroner til styrking av datagrunnlaget for plantevernmidler i småkulturer. Den partssammensatte arbeidsgruppen fordeler midlene til prosjekter i regi av Bioforsk, Norsk landbruksrådgiving og Mattilsynet. Handlingsplanen går ut ved utgangen av 2014. Arbeidsgruppen for handlingsplanen får i oppgave å vurdere framtidig forvaltning av denne satsingen til jordbruksoppkjøret 2014.

Miljøtiltak på landbrukets utviklingsfond (LUF)

Partene er enige om å:

- øke avsetningen til SMIL-ordningen med 5 mill. kroner til 225 mill. kroner for 2014, hvorav 100 mill. kroner til drenering.
- avsette 11 mill. kroner til organisert beitebruk for 2014.
- videreføre avsetningen til klima- og miljøprogrammet med 18 mill. kroner i 2014. Klima- og energirådgiving, og prosjekter som ser på forvaltning og beiting i utmark, inngår i programmet.
- videreføre midler til utvalgte kulturlandskap med 8 mill. kroner for 2014.
- videreføre midlene til verdensarvområdene med 3 mill. kroner for 2014.
- videreføre avsetningen på 1 mill. kroner til prosjektet *Energieffektivisering og redusert klimautslipp i veksthusnæringen* i 2014. Prosjektet avsluttes i 2015.

- avsette 2 mill. kroner til ordningen for biogass i 2014, og samtidig øke tilskuddssatsen til 30 kroner per tonn husdyrgjødsel levert til biogassanlegg.

6 Økologisk produksjon og forbruk

Partene er enige om å avvikle omleggingstilskuddet med virkning for arealer som legges om fra 2014 med utbetaling fra 2015. Arealer i 1. års karens vil kun være berettiget arealtilskudd, mens arealer i 2. og 3. års karens får økologisk arealtilskudd. For å legge til rette for økte priser på økologisk korn er partene enige om å øke prisnedskrivings-tilskuddet for økologisk korn fra 1. juli 2013 med 8 øre per kilo og med ytterligere 40 øre per kilo fra 1. juli 2014.

Partene vil vurdere endringer i dyretilskudd til økologisk produksjon ved neste års jordbruksoppgjør.

Samlet avsetning til økologisk produksjon for 2014 blir 122,6 mill. kroner.

Partene er enige om å flytte 6 mill. kroner fra utviklingsmidlene forvaltet av SLF til Norsk landbruksrådgivning (NLR) fra 2014. NLR skal bruke avsetningen til å følge opp satsingen på Økologisk førsteråd og annet veiledningsarbeid til støtte for økologisk landbruk. Bevilgningsvedtaket gjøres i forbindelse med budsjettproposisjonen for 2014.

Partene er videre enige om å overføre 7 mill. kroner fra utviklingsmidlene forvaltet av SLF til fylkesmennenes utviklings- og tilretteleggingsmidler over BU-ordningen fra 2014. Det forutsettes at fylkenes satsing på økologisk landbruk integreres i de regionale næringsprogrammene.

Det er enighet om å øke avsetningen til utviklingsmidlene med 1 mill. kroner. Med vedtatte flyttinger blir avsetningen til utviklingsmidlene forvaltet av SLF i 2014 på 32 mill. kroner. Videre oppfølging når det gjelder forvaltning av midlene vil bli gjort i dialog med avtalepartene.

7 Korn, kraftfôr og mel

Partene er enige om å øke målprisen for matkorn med 20 øre per kg, bygg og havre økes med 18 øre per kg og oljevekster økes med 25 øre per kg. Satsene for prisnedskrivings-tilskudd norsk korn økes med 8 øre per kg og for oljefrø med 8 øre per kg. Det disponeres 63,3 mill. kroner av ledige midler til prisnedskrivning for norsk korn fra 01.07.2013. Med grunnlag i en karbohydratandel på 70 pst. og antatt fortsatt høye importpriser på soya, har partene lagt til grunn at råvarer til kraftfôr vil bli 7 øre/kg dyrere som følge av avtalen.

Bevilgningen til tilskudd for beredskapslagring av såkorn (post 77.12) økes med 3,5 mill. kroner.

Partene er enige om å be Budsjettnemnda for jordbruket gjennomgå referansebrukene for korn med hensyn til representativitet og størrelse.

8 Frukt, grønt og poteter

Partene er enige om å:

- øke målprisene for grønnsaker og frukt med 2,7 pst. og for poteter med 25 øre per kg.
- øke avsetningen til Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) (post 70.11) med 2 mill. kroner.
- øke avsetningen til Norsk landbruksrådgivning (post 77.13) med 4,5 mill. kroner, knyttet til veiledning innenfor grøntsektoren.
- øke avsetningen til Sagaplant (post 77.15) med 1 mill. kroner.
- øke avsetningen til Graminor (post 77.15) med 2,2 mill. kroner.
- øke avsetningen til tilskudd til fruktlager (post 77.17) med 2 mill. kroner.
- øke kvantumsbegrensning og maksimalbeløp for grønnsaker i distrikts- og kvalitetstilskuddet, tilsvarende 10 pst.
- øke distrikts- og kvalitetstilskuddet til frukt, bær og grønnsaker tilsvarende 10 pst.
- øke satsen i distriktstilskudd potet Nord-Norge med 10 øre per kg.
- øke satsen i arealtilskudd potet med 15 kroner per dekar.

Partene er videre enige om å nedsette en arbeidsgruppe for å utrede og vurdere tilskudd til produsenteide grønnsaks- og potetpakterier, eget distrikts- og kvalitetstilskudd for bær til industri og innfrakt for poteter, frukt, bær og grønnsaker.

9 Melk

Partene er enige om å øke målprisene for melk med 23 øre per liter.

Partene er videre enige om å:

- øke driftstilskudd kumelk med 6 000 kroner per bruk for Sør-Norge og Jæren, og 8 000 kroner per bruk for Nord-Norge.
- øke driftstilskudd geitemelk med 8 000 kroner per bruk.
- øke grunntilskudd geitemelk med 15 øre per liter.
- øke distriktstilskudd melk med 1 øre per liter i sone C, 2 øre per liter i sone D til J.

Partene er enige om at geitemelkkvoteprosent solgt til staten høsten 2013, ikke blir solgt ut.

Videre er partene enige om at det ikke skal være mulig å konvertere kvote fra kumelk til geitemelk fra og med forskriftsendring sommeren 2013.

Partene er enige om at det legges til følgende setning i § 8 Omsetning av kvote, i kvoteforskriften:

”Selger av kvote kan ikke kjøpe kvote i samme omsetningsrunde.”

Partene er enige om å gi SLF i oppdrag å vurdere fordeler og ulemper med at kvoteåret for kumelk løper fra 1. mars til 28. februar, i forhold til at kvoteåret følger kalenderåret.

Partene er enige om å videreføre at endringer i kvoteforhold for samdrifter (oppstart, innmelding, utmelding og oppløsning) har frist 1. februar for ku og 1. desember for geit, med virkning fra påfølgende kvoteår. Frister for innmelding av kvotekjøp, -salg og -leie

beholdes uendret. Partene er videre enige om at andre endringer i kvoteforhold kan skje løpende, men må innmeldes eller søkes om til SLF. Andre endringer i kvoteforhold kan være eierskifte/brukerskifte (inkl. inntreden i eksisterende leieforhold/samdrift), konvertering, sammenslåing, kjøp av tilleggsjord med kvote, oppstart av produksjon på sovende kvote, flytting av produksjon og flytting av kvote.

10 Kjøtt og egg

Partene er enige om fastsetting av målprisene for kjøtt og egg fra 01.07.2013 slik det framgår av fordelingsskjemaet. Partene er enige om overflytting av markedsordningene for lam og egg til volummodellen fra 01.07.2013. Sau skal inngå i volummodellen sammen med lam, og omleggingen implementeres innenfor gjeldende bestemmelser for volummodellen for storfe. Dette gjelder også for egg, med unntak av at for egg kan det fortsatt gjennomføres reguleringslagring uten volumbegrensning. For egg vil partene for øvrig vise til brev av 22.03.2013 om *”Høring av forslag til endringer i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer m.m.”*.

Partene er enige om å etablere et kvalitetstilskudd for alt storfeslakt med kvalitet O og bedre, med unntak av kategorien ku, og legger til grunn at dette tilsvarer 55 pst. av samlet slaktekvantum. Avsetningen til tilskuddet settes til 164,7 mill. kroner som gir en sats på om lag 3,70 kroner per kg. Tilskuddet utbetales via slakteriene til produsent for slakt levert fra og med januar 2014.

Partene er enige om at lammeslaktetilskuddet ikke lenger skal omfattes av maksimalbeløpsbegrensningen i tilskudd husdyr, og at tilskudd til lammeslakt derfor blir en egen ordning innenfor produksjonstilskuddene. For små slakterier som mottar færre enn 2 000 sau/lam per år, utbetales lammeslaktetilskuddet etter gjennomsnittlig klassifisering ved den aktuelle søknadsomgangen. Det fastsettes en foreløpig sats også for tilskudd som utbetales via små slakterier, som ved inngangen av slakteåret må melde fra til SLF at de ønsker å gå inn på denne ordningen.

Partene er enige om å øke tilskuddet til norsk ull med 1 krone per kg til 32 kroner per kg.

Som en del av satsingen på det grasbaserte husdyrholdet, er partene enige om å styrke de direkte inntektsgivende tilskuddsordningene, jf. punkt 11 om produksjonstilskudd.

Partene forutsetter at SLF innen 15.02.2014 avgir en evaluering av tilskuddsordningen for innfrakt av dyr til slakt. Partene er videre enige om å forenkle satsstrukturen for innfrakttilskuddet for konsumegg med fortsatt prioritering av satsnivået for egg produsert i Nord-Norge.

11 Produksjonstilskudd

Partene har lagt vekt på å styrke økonomien i det grasbaserte husdyrholdet. Avsetningen til faste ordninger over post 74 Direkte tilskudd, økes med 235 mill. kroner som følge av satsøkninger over avtalen. Avtalen innebærer følgende:

- Driftstilskudd ammeku økes med 100 kroner til 2 850 kroner, maksimalbeløpet for ordningen økes med 4 000 kroner til 114 000 kroner per foretak.
- Utmarksbeitetilskuddet økes med 25 kroner per dyr for storfe og 13 kroner per dyr for småfe.
- Beitetilskuddet økes med 17 kroner per storfe.
- Tilskudd husdyr for sau over 1 år økes med for intervallene 1-50 dyr og 51-100 dyr, jf. fordelingskjemaet.
- Tilskudd husdyr for avlsgris økes med 150 kroner per dyr i alle satsregioner, tilskuddet økes med 3 kroner per slaktegris i begge satsregioner.
- Det innføres tilskudd husdyr for hjort med 210 kroner per dyr over 1 år.
- Satsen for tilskudd husdyr for birøkt økes med 50 kroner til 400 kroner per bikube. Kravet til minst 25 bikuber for å være berettiget tilskuddet, skal ikke gjelde jordbruksforetak som mottar produksjonstilskudd på annet grunnlag.
- Endringer i produksjonstilskudd for grøntsektoren og melk, jf. hhv. pkt. 8 og 9 i protokollen.

Partene er enige om at SLF til 15.02.2014 utreder et forvaltningsregime for produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid i fagsystemet eStil. Det opprettes en referansegruppe med representanter fra avtalepartene, fylkesmannen og kommunen.

Partene er enige om at en arbeidsgruppe skal utrede om Husdyrregisteret kan brukes til utmåling av produksjonstilskudd for storfe. Mandat for arbeidet og sammensetning av arbeidsgruppe og referansegruppe blir i samsvar med det som ble fastsatt ved jordbruksoppgjøret 2012. Det må særlig vektlegges hvordan man kan oppnå bedre kvalitet på innrapporteringen av data fra produsentnivå til registeret. Rapport fra arbeidet må avgis innen 15.02.2014. Partene er enige om fra 01.01.2014 å avvikle det særskilte pilotprosjektet med samkjøring av antall storfe i hhv. søknad om produksjonstilskudd og Husdyrregisteret.

Partene er enige om å etablere en partssammensatt arbeidsgruppe for å utrede endring av produksjonstilskudd for sau/lam og geit/kje. Dette for å stimulere til økt kjøttproduksjon og et bedre forvaltningsregime for både saue- og geiteholdet. Det skal legges vekt på at systemet må være kontrollerbart og å ivareta strukturen i husdyrtilskuddet.

12 Velferdsordninger

Tilskudd til avløserordningene

Partene er enige om at satsene for tilskudd til avløsning ved ferie og fritid økes med 3,9 pst. og maksimalbeløpet per foretak heves med 3 000 kroner til 72 000 kroner.

Partene er enige om at maksimal dagsats for tilskudd til avløsning ved sykdom m.v. økes fra 1 400 til 1 500 kroner. Endringen implementeres allerede fom. 2014, og vil også styrke landbruksvikarordningen.

Partene er enige om at minimumsalderen for avløsere etter de to tilskuddsordningene for avløsning reduseres fra 16 til 15 år.

Partene er enige om at til jordbruksoppgjøret 2014 skal det utredes en utvidelse av sykdomsavløsning til også å omfatte tilfeller hvor det foreligger legeerklæring om sykdom for egne barn under 12 år. Utredningen må bl.a. omfatte antall dager som ev. bør dekkes per år, anslag for bevilgningsbehov, kontrollerbarhet og i hvilken grad regelverket for ordningen bør samsvare med NAVs regelverk for omsorgspenger til lønsmottakere.

Partene er videre enige om at til jordbruksoppgjøret 2014 skal det utredes om det ved akutt sykdom/skade kan gis tilskudd til sykdomsavløsning gjennomført av ektefelle/samboere. Dette bl.a. vurdert ut fra generell tilgang på landbruksvikarer, avgrensning ift. øvrig sykdomsavløsning, kontrollerbarhet og bevilgningsbehov.

Utredningene vedrørende sykdomsavløsning skal gjennomføres av SLF med en referansegruppe fra avtalepartene.

Tilskudd til tidligpensjon

Partene er enige om at Fylkesmannen kan gi unntak fra regelverket for tilskuddsordningen i tilfeller hvor bruker og dennes ektefelle/samboer eier hver sin landbrukseiendom og disse drives som separate enheter. SLF bes gjennomgå fylkesmannens dispensasjonspraksis og gi en redegjørelse om denne før jordbruksoppgjøret 2014.

13 Andre politikkområder

Norsk landbruksrådgivning (NLR)

Partene er enige om at avsetningen til HMS-tiltak i landbruket videreføres med 14 mill. kroner. I tillegg avsettes 1 mill. kroner til å dekke økte kostnader i forbindelse med sammenslåing av Landbrukets HMS-tjeneste og Norsk Landbruksrådgivning (NLR). Midlene overføres til NLR og øremerkes HMS-arbeid i landbruket.

Partene er enige om at arbeidet med veiledning om økologisk landbruk innlemmes i NLR sin ordinære portefølje, jf. omtalen av utviklingstiltak innen økologisk landbruk. Det avsettes 6 mill. kroner til dette i 2014.

Partene er videre enige om at avsetningen til byggteknisk planlegging reduseres med 0,5 mill. kroner til 6 mill. kroner i 2014 og at avsetningen til maskinteknisk rådgivning økes med 0,7 mill. kroner til 2,2 mill. kroner.

Partene er enige om en ekstra satsing på grøntsektoren hos NLR på 4,5 mill. kroner og en generell økning på grunntilskuddet på 4,8 mill. kroner til 48,8 mill. kroner i 2014.

Partene er enige om å be om en rapport fra NLR innen 15. februar 2014. I rapporten skal det gjøres rede for bruken av jordbruksavtalens midler i 2013 og planlagt bruk i 2014, og gjøres en vurdering av organiseringen av rådgivningsenhetene.

Total avsetning til NLR i 2014 blir 82,5 mill. kroner.

Erstatningsordninger

Partene er enige om at maksimalt erstatningsbeløp ved klimabetingende skader i plante- og honningproduksjon heves til 750 000 kroner.

Partene er enige om at ordningen med erstatning for tap av sau på beite endres slik at det er betydelige tap ut over gjennomsnittstapet på brukene eksklusive rovdyr tap som danner grunnlag for erstatningsutbetaling. Det utarbeides utkast til revidert forskrift med utmålingsregler som innebærer om lag uendret bevilgningsnivå sammenlignet med gjeldende ordning.

Partene er enige om at produksjon av erter og bønner til konserves og modning skal ligge i samme vekstgruppe innenfor erstatninger som ved utmåling av arealtilskudd, dvs. vekstgruppe korn.

Finansiering av Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK)

Omsetningsrådet er godt kjent med at avtalepartene har vært bekymret for økningen i OEK sine budsjetter og at de ønsker at markedsaktørene selv må bidra til finansieringen av generisk markedsaktivitet, jf. sluttprotokoll fra jordbruksoppkjørene i 2009 og 2010. I Meld. St. 9 (2011-2012) *Landbruks- og matpolitikken* er dette omtalt slik:

”Departementet har de siste årene, i forbindelse med jordbruksoppkjørene, gitt signaler til Omsetningsrådet om at bransjen må øke sin egen finansieringsandel til opplysningskontoret for kjøtt og egg. Departementet og jordbruksavtalepartene har tidligere signalisert at Omsetningsrådet må gjennomføre en løpende og kritisk vurdering av bruk av ressurser til merkenøytral markedsføring.”

Partene legger til grunn at disse føringene blir fulgt opp av Omsetningsrådet.

Tilskudd til dyreavl m.m.

Partene er enige om at det skal legges fram en gjennomgang av tilskuddsordningen for veterinærreiser før jordbruksoppkjøret i 2014. Gjennomgangen skal bl.a. inneholde vurderinger av måloppnåelse (generelt og ev. regionale variasjoner) og forvaltning.

Partene er enige om å videreføre avsetningen innenfor uendret ramme, inkl. fortsatt avsetning av 0,5 mill. kroner til TYRs grovfôrprosjekt.

Mottaksplikt

Partene er enige om å videreføre bestemmelsene om årlige møter i forkant av hvert jordbruksoppkjør med markedsregulatorne om deres prisbetingelser overfor produsentnivå.

Arbeidsgruppe driftsulemper

Partene er enige om å sette ned en arbeidsgruppe som skal utrede mulighetene for å målrette virkemidler mot bruk eller områder med spesielle driftsulemper, som for eksempel bratt areal, små teiger og kantsoner. Gruppen skal vurdere muligheten for økt måloppnåelse, samt forvaltbarhet av eventuelle endringer i virkemiddelbruken. Arbeidsgruppen skal bestå av representanter fra avtalepartene, og kan trekke inn nødvendig kompetanse fra SLF, FM og relevante fagmiljø.

For saker som ikke er omtalt i denne protokollen, vises det til statens tilbud av 07.05.2013. Vedlagt sluttprotokollen følger fordelingskjema med detaljerte endringer i avtalepriser og tilskuddsordninger.

Oslo 15.05.2013

Leif Forsell

Merete Furuberg

Nils T. Bjørke

Jordbruksavtalen, fordeling på priser og tilskudd

	Mill. kr
Kap. 1150, Jordbruksavtalen, utgifter	500,0
- Kap. 4150, Jordbruksavtalen, inntekter	0,0
= Nettoeffekt av tilskudd	500,0
+ Avtalepriser fra 1.7.2013	580,0
= Sum avtalepriser og tilskudd 2013/14	1 080,0
+ Omdisponering overførte midler fra 2012 til 2013	50,0
= Sum til fordeling	1 130,0
+ Økt inntektsverdi jordbruksfradrag	140,0
= " Ramme for oppjøret"	1 270,0

Priser:	Kvantum Mill. l/kg/kr	Målpris Kr / kg	Målprisendring	
			Fra 01.07. Kr/l / kg	Endring fra 1.7. mill. kr
Melk, ku og geit	1560,4	4,82	0,23	358,9
Gris	130,1	31,64		0,0
Sau/lam	24,0	63,00	3,50	84,0
Egg	62,9	19,10		0,0
Poteter	196,7	3,79	0,25	49,2
Grønnsaker og frukt	1859,3		2,7%	50,5
Norsk matkorn	187,0	2,73	0,20	37,4
Sum målprisutslag				580,0

Endringer på kap. 1150 og 4150

Post	Endring mill. kr	Budsjett 2013 mill. kr
01 Driftskostnader, utredninger og evalueringer	0,000	2,500
50 Fondsavsetninger	38,000	1 433,653
70 Markedsregulering	39,000	209,400
71 Tilskudd til erstatninger m.m.	2,000	40,000
73 Pristilskudd	293,000	2 338,900
74 Direkte tilskudd	100,900	8 341,500
77 Utviklingstiltak	19,200	235,590
78 Velferdsordninger	7,870	1 608,854
SUM KAP. 1150	499,970	14 210,397
KAP. 4150 Post 85	0,000	27,700

Kapittel 1150 Jordbruksavtalen:

Post	Benevning	Endring mill. kr	Budsjett 2013 mill. kr ¹⁾
01	Driftskostnader, utredninger og evalueringer		2,500
50.11	Tilskudd til LUF ²⁾	38,000	1 433,653
50	Fondsavsetninger	38,000	1 433,653
70.11	Avsetningstiltak	2,000	30,400
70.12	Tilskudd til råvareprisordningen m.v.	37,000	179,000
70	Markedsregulering, kan overføres	39,000	209,400
71	Tilskudd til erstatninger m.m.	2,000	40,000
73. 11	Tilskudd til norsk ull	4,400	130,000
73.13	Pristilskudd melk	21,000	576,700
73.15	Pristilskudd kjøtt	164,700	658,900
73.16	Distriktstilskudd egg	0,000	6,400
73.17	Distrikts- og kvalitetstilskudd på frukt, bær og gr.sak.	10,100	87,700
73.18	Frakttilskudd	0,000	342,700
73.19	Tilskudd til prisnedskrivning korn	90,400	445,700
73.20	Tilskudd til matkorn	2,400	48,400
73.21	Tilskudd til potetsprit og potetstivelse		42,400
73	Pristilskudd (overslagsbevilgning)	293,000	2 338,900
74.11	Driftstilskudd, melkeproduksjon	14,800	1 359,400
74.14	Produksjonstilskudd, husdyr	85,500	2 427,400
74.16	Beitetilskudd	33,700	750,900
74.17	Areal- og kulturlandskapstilskudd	-34,800	3 247,000
74.19	Regionale miljøprogram	20,000	428,500
74.20	Tilskudd til økologisk jordbruk	-4,300	114,300
74.22	Tilskudd til miljøvennlige spredemåter husdyrgjødsel	-14,000	14,000
74	Direkte tilskudd, kan overføres	100,900	8 341,500
77.11	Tilskudd til dyreavl med mer		90,670
77.12	Tilskudd til frøavl med mer	3,500	10,020
77.13	Tilskudd til rådgivning	9,500	52,000
77.14	Tilskudd til pelsdyr		23,200
77.15	Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak	4,200	48,700
77.17	Tilskudd til fruktlager	2,000	11,000
77	Utviklingstiltak, kan overføres	19,200	235,590
78.11	Tilskudd til avløsning for ferie/fritid	5,800	1 168,319
78.12	Tilskudd til avløsning ved sykdom mv	-4,100	190,500
78.14	Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket		88,000
78.15	Tilskudd til øvrige velferdstiltak	8,000	69,000
78.16	Tilskudd til tidligpensjonsordning	-1,800	93,035
78	Velferdsordninger, kan overføres	7,900	1 608,854
SUM KAP. 1150		500,000	14 210,397

1) Saldert budsjett

2) Bevilgningen må konsekvensjusteres ned 275.0 mill kroner i 2014 sammenlignet med budsjett 2013

Post 73.11 Tilskudd til norsk ull

	Kvantum Mill. kg	Sats Kr / kg	endring Kr / kg	endring mill. kr
Ull	4,362	31,00	1,00	4,4

Post 73.13 Pristilskudd, melk

	Kvantum Mill. l.	Gjeld. sats Kr / l	Sats- endring Kr / l	Total endring mill. kr
Grunntilskudd geitmelk	19,9	3,11	0,15	3,0
Distriktstilskudd				
Sone A ¹⁾	202,7	0,00		0,0
Sone B	333,9	0,12		0,0
Sone C	241,3	0,30	0,01	2,4
Sone D	523,2	0,42	0,02	10,5
Sone E	120,9	0,52	0,02	2,4
Sone F	52	0,65	0,02	1,0
Sone G	54,9	0,90	0,02	1,1
Sone H	3,8	1,11	0,02	0,1
Sone I	13,9	1,69	0,02	0,3
Sone J	11,2	1,78	0,02	0,2
Sum distriktstilskudd, melk	1 557,8		0,01	18,0
Sum post 73.13 Pristilskudd, melk				21,0

1) Omfatter landet utenom sone B-J

Post 73.15 Pristilskudd, kjøtt

	Kvantum Mill. kg	Gjeld. sats Kr / kg	Sats- endring Kr / kg	Total endring mill. kr
Grunntilskudd, kjøtt				
Sau	23,6	3,81		0,0
Geit	0,3	5,15		0,0
Storfe kval. O og bedre	80,7	0,00	2,04	164,7
Sum grunntilskudd, kjøtt	23,9			164,7
Distriktstilskudd, kjøtt				
Sone 1	20,7	0,00		0,0
Sone 2	53,3	4,55		0,0
Sone 3	18	7,35		0,0
Sone 4	7,1	11,30		0,0
Sone 5	0,8	11,90		0,0
Sau, sone 4	3,6	13,30		0,0
Sau, sone 5	0,6	13,80		0,0
Gris Vestlandet og Agder ¹	8,7	1,10		0,0
Gris, sone 4	7,5	5,10		0,0
Gris, sone 5	0,3	5,40		0,0
Kylling og kalk., Agd./Vestl. ¹	0,3	0,20		0,0
Sum distriktstilskudd, kjøtt	120,9			0,0
Sum pristilskudd kjøtt				164,7

1) Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal + Agderfylkene

Post 73.16 Distriktstilskudd egg

	Kvantum Mill. kg	Gjeld. sats Kr / kg	Sats- endring Kr / kg	Total endring mill. kr
Vestl.	6,2	0,45		0,0
Trøndelag	10,1	0,22		0,0
Nord Norge	2,1	1,05		0,0
Sum distriktstilskudd egg				0,0

Post 73.18 Fraktilskudd

	Kvantum Mill. kr	Forskrift satser	Endring Mill. kr
Sonefrakt korn	85,5		
Frakt kraftfôr	119,0		
Fraktilskudd slakt	130,0		
Fraktilskudd egg	8,0		
Sum	342,5		0,0

Post 73.19 Prisnedskrivning norsk korn

	Kvantum 1.000 tonn	Sats Kr / kg	Endring Kr / kg	Endring Mill. kr
Korn	1066,8	0,338	0,08	85,3
Økologisk korn ¹⁾	10	0,90	0,36	3,6
Oljevekster, lupiner og bønner	11,2	1,79	0,08	0,9
Økologiske oljevekster, lupin, bønner		2,60	0,36	0,0
Fôrerter	6,8	0,72	0,08	0,5
Økologiske fôrerter	0,2	1,20	0,25	0,1
Sum ²⁾	1095,0			90,4

1) Gj.sn. økning i 2014 av økning 0,08 kr/kg fra 1.7.13 og 0,40 kr/kg fra 1.7.2014

2) Endring fra 1.7.2013 innebærer økt bevilgning i 2013 tilsvarende 63,3 mill. kroner

Post 73.20 Tilskudd til matkorn

	Kvantum 1.000 tonn	Sats Kr / kg	Endring Kr / kg	Endring Mill. kr
Tilskudd alt matkorn	330,0	0,14	-0,14	-46,2
Tilskudd norsk matkorn	187,0	0,14	0,26	48,6

Markedsordningen for korn

	Kvantum 1.000 tonn	Målpris Kr / kg	Endring Kr / kg	Mill. kr
Prisendringer norsk korn				
Hvete, matkorn	156,5	2,73	0,20	31,3
Rug, matkorn	10,5	2,57	0,20	2,1
Bygg	585,8	2,32	0,18	105,4
Havre	229,0	2,10	0,18	41,2
Fôrhvete og fôrrug	95,0		0,18	17,1
Erter til modning	7,0			0,0
Såkorn	52,6		0,18	9,5
Sum norsk korn	1136,4		0,18	206,6
Oljevekster	11,2	5,18	0,25	2,8
Sum korn og oljevekster	1147,6		0,18	209,4

Kap. 4150 Markedsordningen for korn

Post 85	Kvantum 1.000 tonn	Sats Kr / kg	Endring Kr / kg	Endring Mill. kr
Sildemel	12,0	0,00		0,0
Soyamel	170,0	0,15		0,0
Andre førstoffer	10,0	0,05		0,0
Sum kap 4150.80	192,0			0,0

Anslag endring i kraftfôrpris, inkl korn og protein, øre/kg 0,07

Post 74. 11 Driftstilskudd, melk og ammeku		Antall	Sats kr/bruk/dyr	Sats- endring	Ny sats kr/bruk/dyr	Endring mill. kr
Kumelk Jæren	Foretak	713	109 000	6 000	115 000	4,3
Kumelk Nord-Norge	Foretak	1 062	122 000	8 000	130 000	8,5
Kumelk rest Sør- Norge	Foretak	8 035	116 000	6 000	122 000	48,2
Geitemelk	Foretak	326	122 000	8 000	130 000	2,6
Ammekyr						
	6-39 kyr Dyr	46 665	2 750	100	2 850	4,7
	40 og flere kyr Foretak	213	110 000	4 000	114 000	0,9
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						-54,4
Sum driftstilskudd, melk og ammeku		14 291				14,8

Post 74.14 Tilskudd til husdyr

	Fra	Intervall Til	Antall dyr	Sats kr/dyr	Endring kr/dyr	Ny sats kr/dyr	Endring mill. kr
Bunnfradrag 35 pst ¹⁾			43 406	3 000		3 000	0,0
Mjølkeku	1	16	142 525	4 028		4 028	0,0
	17	25	41 440	2 072		2 072	0,0
	26	50	39 954	860		860	0,0
	Sum		223 919				0,0
Storfe	1	250	544 236	800		800	0,0
Mjølkegeit	1	125	30 547	1400		1 400	0,0
	126	250	3 433	512		512	0,0
	Sum		33 980				0,0
Ammekyr	1	25	59 925	4 080		4 080	0,0
	26	50	8 494	2 170		2 170	0,0
	50 +		1 832	500		500	0,0
	Sum		70 250				0,0
Sau over 1 år pr 1.jan	1	50	486 143	1 180	146	1 326	71,0
	51	100	171 064	924	146	1 070	25,0
og ammegeiter	101	200	64 609	347		347	0,0
	200	300	7 530	210		210	0,0
Utegangersau (alle)	1	300	32 312	210		210	0,0
	Sum		761 658				96,0
Lammeslakt	kval. O og bedre		890 010	206		206	0,0
	kval. O- og dårligere		56 284	0		0	0,0
	Kjeslakt over 3,5 kg		7 871	80		80	0,0
	Økologiske						
Tillegg:	lammeslakt		30 862	40		40	0,0
	Sum		985 027				0,0

Forts. post 74.14 Tilskudd til husdyr

Avlsgris Sør-Norge 2)	1	35	25 778	765	150	915	3,9
Avlsgris Jæren	1	35	5 421	615	150	765	0,8
Avlsgris Nord-Norge	1	35	2 054	1 052	150	1 202	0,3
Avlsgris landet	36	+	20 657	0		0	0,0
	Sum		53 909				5,0
Slaktegris 2)	1	1400	981 758	20	3	23	2,9
Slaktegris Jæren	1	1400	208 242	16	3	19	0,6
	Sum		1 190 000				3,5
Verpehøner Sør-Norge	1	1 000	570 610	10		10	0,0
Verpehøner Nord-Norge	1	1 000	24 361	24		24	0,0
Verpehøner, landet	1001	5 000	2 094 738	10		10	0,0
	Sum		2 689 709				0,0
Unghester < 3 år			4 924	1000		1 000	0,0
Bikuber 4)	1	250	27 536	350	50	400	2,2
Hjort			8 367		210	210	1,8
Bevaringsverdige husdyrraser			2 639	1800	200	2 000	0,5
Beløpsavgrensing 3)				280 000		280 000	3,6
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser							-26,5
Sum produksjonstilskudd, husdyr							85,5

1) Bunnfradrag produksjonstilskudd fordeles med 35 pst tilskudd husdyr og 65 pst arealtilskudd

2) Unntatt Jæren

3) Lammetilskudd ut av beløpsavgrensningen

4) Antall økt med 2000 for nytt regelverk

Post. 74.16 Tilskudd til dyr på beite		Antall	Sats	Endring	Nye	Endring
		dyr	kr/dyr	kr/dyr	satser	mill. kr
					kr/dyr	
Utmarksbeitetilskudd:	Kyr, storfe, hest	245 646	375	25	400	6,1
	Sau, lam, geit	1 939 657	129	13	142	25,2
Beitetilskudd:	Storfe m.m.	608 324	432	17	449	10,3
	Småfe m.m.	2 255 227	60		60	0,0
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						-7,9
		5 048				
Sum beitetilskudd		854				33,7

Post. 74.17 Areal- og kulturlandskapstilskudd		Sats	Endring	Ny sats	Endring
	Ant.	kr/daa	kr/daa	kr/daa	Mill. kr
Kulturlandskapstilskudd alt areal	9 221 069	191		191	0,0
Bunnfradrag, 65 pst ¹⁾	43 406	3 000		3 000	0,0
Arealtilskudd, grovfôr	5 940 475				0,0
Arealtilskudd, korn	3 048 511				0,0
Arealtilskudd, potet	126 531				1,9
Arealtilskudd, grønnsaker	61 764				0,0
AK-tilskudd, frukt, bær og planteskoleareal	43 788				0,0
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser					-36,7
Sum, AK-tilskudd	9 221 069				-34,8

1) Bunnfradrag produksjonstilskudd fordeles med 35 pst tilskudd husdyr og 65 pst arealtilskudd

<u>Arealtilskudd, grovfôr</u>			Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Sone 1	0 - 250	dekar	291 805	90		90	0,0
	over 250	dekar	94 098	65		65	0,0
Sum			385 903				0,0
Sone 2	0 - 250	dekar	228 094	0		0	0,0
	over 250	dekar	91 620	0		0	0,0
Sum			319 714				0,0
Sone 3	0 - 250	dekar	467 370	124		124	0,0
	over 250	dekar	124 630	75		75	0,0
Sum			592 000				0,0
Sone 4	0 - 250	dekar	362 723	124		124	0,0
	over 250	dekar	115 780	75		75	0,0
Sum			478 503				0,0
Sone 5	0 - 250	dekar	2 866 096	233		233	0,0
	over 250	dekar	467 801	75		75	0,0
Sum			3 333 896				0,0
Sone 6	0 - 250	dekar	549 591	261		261	0,0
	over 250	dekar	160 519	75		75	0,0
Sum			710 110				0,0
Sone 7	alt areal	dekar	120 349	291		291	0,0
Sum			120 349				0,0
Sum grovfôr alle soner			5 940 475				0,0

<u>Arealtilskudd, korn</u>			Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Sone 1	0-800	dekar	1200138	123		123	0,0
	801-	dekar	108102	102		102	0,0
Sone 2	0-800	dekar	24686	175		175	0,0
	801-	dekar	0	152		152	0,0
Sone 3	0-800	dekar	1050341	175		175	0,0
	801-	dekar	66442	152		152	0,0
Sone 4	0-800	dekar	422163	246		246	0,0
	801-	dekar	3742	221		221	0,0
Sone 5	0-800	dekar	166679	246		246	0,0
	801-	dekar	2827	221		221	0,0
Sone 6 - 7	0-800	dekar	3391	246		246	0,0
	801-	dekar	0	221		221	0,0
Sum korn, alle soner			3 048 511		0,0		0,0

<u>Arealtilskudd, potet</u>			Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Sone 1 -5			121435	65	15	80	1,8
Sone 6 -7			5096	915	15	930	0,1
Sum poteter, alle soner			126 531				1,9

<u>Arealtilskudd, grønnsaker</u>			Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Sone 1 - 5	0 - 80	dekar	28894	550		550	0,0
	over 80	dekar	32567	0		0	0,0
	Sum		61 461				0,0
Sone 6 - 7	0 - 80	dekar	303	1 650		1650	0,0
	over 80	dekar	0	0		0	0,0
	Sum		303				0,0
Sum grønnsaker, alle soner			61 764				0,0

<u>Arealtilskudd, frukt</u>			Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Sone 1 - 4	0 - 40	dekar	5 793	1 000		1000	0,0
	over 40	dekar	2 698	0		0	0,0
	Sum		8 491				0,0
Sone 5 - 7	0 - 40	dekar	11 073	1 450	0	1450	0,0
	over 40	dekar	1 246	0		0	0,0
	Sum		12 319				0,0
Sum frukt alle soner			20 810				0,0

<u>Arealtilskudd,bær</u>			Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Sone 1 - 4	0 - 40	dekar	7 665	1 000		1000	0,0
	over 40	dekar	7 997	0		0	0,0
	Sum		15 662				0,0
Sone 5 - 7	0 - 40	dekar	5 772	1 450	0	1450	0,0
	over 40	dekar	1 544	0		0	0,0
	Sum		7 316				0,0
Sumbær, alle soner			22 978				0,0
Sum frukt og bær, alle soner			43 788				0,0

Post. 74.20 Tilskudd til økologisk jordbruk

Arealtilskudd	Ant. daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring Mill. kr
Korn til modning	81 220	300		300	0,0
Grønnsaker, frukt og bær	4 205	1 000		1000	0,0
Poteter	1 231	500		500	0,0
Grønngjødsling	7 682	500		500	0,0
Innmarksbeite	46 417	25		25	0,0
Grovfôr od annet økologisk areal	298 492	25		25	0,0
Sum arealtilskudd økologisk areal	439 247				0,0
Omleggingstilskudd: Karensareal minus innmarksbeite	50 356	250		250	0,0

Forts. post. 74.20 Tilskudd til økologisk jordbruk

Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon		Antall	Sats	Endring	Ny sats	Endring
		dyr	kr/dyr	kr/dyr	kr/dyr	mill. kr
Melkekyr	AK-sone 1-4	5 552	2 400		2400	0,0
	AK-sone 5-7	3 654	2 702		2702	0,0
Ammekyr	AK-sone 1-4	2 387	1 518		1518	0,0
	AK-sone 5-7	1 540	1 968		1968	0,0
Andre storfe	AK-sone 1-4	11 071	402		402	0,0
	AK-sone 5-7	6 888	564		564	0,0
Sau over 1 år	AK-sone 1-4	9 730	342		342	0,0
	AK-sone 5-7	27 592	414		414	0,0
Melkegeit og ammegeit	AK-sone 1-4	65	162		162	0,0
	AK-sone 5-7	938	186		186	0,0
Avlsgris	Landet	288	402		402	0,0
Slaktegris	Landet	5 329	260		260	0,0
Sum tilskudd til økologisk husdyrproduksjon						0,0
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						-4,3
Sum tilskudd til økologisk jordbruk						-4,3

Post 78.11 Tilskudd for avløsning til ferie og fritid

	Intervall	Antall	Sats	Endring	Nye satser	Økt sats	Endring
	dyr	dyr	kr/dyr	kr/dyr	kr/dyr	3,90%	mill. kr
Mjølkeku (bruk med melkeprod)	1 - 8	77 688	3 826	149	3 975	3,9%	
	over 8	160 873	2 598	101	2 699	3,9%	
	Sum	238 561					
Ammekyr	alle	67 302	916	36	952	3,9%	
Andre storfe	alle	544 394	553	22	575	3,9%	
Melkegeit og melkesau (bruk med melkeprod)	1 - 40	12 620	910	35	945	3,9%	
	over 40	20 560	609	24	633	3,9%	
	Sum	33 180					
Sau, ammegeit	alle	730 743	480	19	499	3,9%	
Avlsgris	alle	53 773	1094	43	1 137	3,9%	
Slaktegris	alle	1 580 369	38	1	39	3,9%	
Verpehøner, -ender, -kalkuner, -gjess	alle	4 137 086	9,6	0,4	10,0	3,9%	
Hester	alle	31 023	1094	43	1 137	3,9%	
Avlskaniner	alle	1 570	272	11	272	3,9%	
Gjess, ender, kalkuner, livkylling	alle	3 671 792	3,35	0,13	3,48	3,9%	
Slaktekylling	alle	62 746 924	0,41	0,02	0,43	3,9%	
Økologisk slaktekylling	alle	102 668	1,6	0,06	1,66	3,9%	
Revetisper	alle	47 651	300	12	312	3,9%	
Mink- og ildertisper	alle	135 536	88	3	91	3,9%	
Hjort	alle	5 670	372	15	387	3,9%	
Sum effekt av satsendringer							20,3
Avkorting		antall foretak	Makssats	Endring	Nye	Endring	
		m. maks. utbetaling	kr/foretak	kr/foretak	satser	mill. kr	
Sum effekt av maksimalsatsen							23,8
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser							-38,3
Sum tilskudd til avløsning for ferie og fritid							5,8